

ด่วนมาก บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานประชาสัมพันธ์ (ส่วนยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์ โทร./โทรสาร ๐ ๒๖๒๑ ๐๗๑๐ หรือ โทร. ๑๓๗๘)

ที่ กท ๐๔๐๘/๓ ๕๙๗

วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง การวิเคราะห์สถานการณ์ข่าวจากหนังสือพิมพ์และสื่อออนไลน์ ระหว่างวันที่ ๖ - ๘ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรียน ผู้อำนวยการสำนัก หัวหน้าสำนักงาน ก.ก. เลขาธิการสภากรุงเทพมหานคร เลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขต หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการสำนักงานการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร

พร้อมนี้ สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ขอส่งรายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ข่าวจากหนังสือพิมพ์และสื่อออนไลน์ ระหว่างวันที่ ๖ - ๘ สิงหาคม ๒๕๖๕ เพื่อรับทราบทัศนคติรวมทั้งข้อเสนอแนะของสื่อมวลชนและคอลัมนิสต์ที่มีต่อการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร ตลอดจนเป็นข้อมูลในการดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในเรื่องนั้น ๆ เพิ่มขึ้น มาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(นางสาวเยาวลักษณ์ พิมพ์นิตย์)
ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์
สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์สถานการณ์ข่าวจากหนังสือพิมพ์และสื่อออนไลน์ ระหว่างวันที่ ๖ - ๘ สิงหาคม ๒๕๖๕
เรื่อง การติดตามและเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคฝีดาษลิงในประเทศไทย

๑. ประเด็นการวิเคราะห์

๑.๑ นพ.โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) กล่าวว่า กรมควบคุมโรค สธ.ได้รับรายงานพบผู้ป่วยยืนยันโรคฝีดาษลิงรายที่ ๔ ของประเทศไทย เป็นหญิงไทยอายุ ๒๒ ปี มีประวัติเสี่ยงไปเที่ยวสถานบันเทิงในพื้นที่กรุงเทพฯ ย่านที่ชาวต่างชาตินิยมมาเที่ยวเป็นประจำประมาณ ๑ ครั้ง/สัปดาห์ และมีสัมผัสใกล้ชิดกับชายชาวต่างชาติ โดยผู้ป่วยเริ่มมีไข้ตั้งแต่วันที่ ๒๙ ก.ค.๖๕ แต่ยังไม่ไปเที่ยวสถานบันเทิงพร้อมเพื่อนชาวไทย และชาวต่างชาติ วันที่ ๓๐ ก.ค.๖๕ เริ่มมีตุ่มขึ้นที่แขนขาแล้วลามไปทั่วร่างกาย รวมถึงอวัยวะเพศ วันที่ ๓ ส.ค.๖๕ จึงเดินทางเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล (รพ.) แห่งหนึ่งใน จ.สมุทรปราการ ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการยืนยันจากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ สธ. และห้องปฏิบัติการที่คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยืนยันพบเชื้อฝีดาษลิง วันที่ ๔ ส.ค.๖๕ ก่อนส่งตัวผู้ป่วยมารับการดูแลรักษาต่อที่สถาบันบำราศนราดูร กรมควบคุมโรค สธ. นับเป็นผู้ติดเชื้อโรคฝีดาษลิงเป็นรายที่ ๔ และเป็นเพศหญิงรายแรกในประเทศ โดยผู้ติดเชื้อรายแรกเป็นชายชาวไนจีเรียที่ จ.ภูเก็ต รายที่ ๒ ชายชาวไทยในกรุงเทพฯ และรายที่ ๓ ชายชาวเยอรมันที่ จ.ภูเก็ต

- ได้กำชับให้สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๖ จ.ชลบุรี ประสานสำนักงานป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง สธ.และสำนักงานอนามัย กทม.เร่งติดตามผู้สัมผัสเสี่ยงสูงที่เป็นเพื่อนร่วมห้องของผู้ป่วยทั้ง ๒ ราย ผู้สัมผัสรายอื่น ๆ และเร่งติดตามตัวชายชาวต่างชาติแล้ว พร้อมเน้นย้ำโรคฝีดาษลิงไม่ได้ติดต่อกันได้ง่าย ซึ่งจะติดต่อได้จากการสัมผัสใกล้ชิดมาก ๆ จึงขอให้กลุ่มเสี่ยงเพิ่มความระมัดระวังและงดการสัมผัสใกล้ชิดกับคนแปลกหน้า เพื่อลดความเสี่ยงในการติดเชื้อฝีดาษลิง ส่วนกรณีผู้ป่วยรายที่ ๔ เป็นหญิง อายุ ๒๒ ปี เบื้องต้นพบผู้สัมผัสเสี่ยงเป็นเพื่อนผู้ใกล้ชิด ๒ ราย ซึ่งอยู่ระหว่างตรวจหาเชื้อ ส่วนที่เหลือต้องซักถามเพิ่มเติมทั้งจากผู้ป่วยและเพื่อน จากประวัติของผู้ป่วยไปเที่ยวสถานบันเทิงหลายแห่งนั้น หากเที่ยวธรรมดาโอกาสติดเชื้อจะน้อย แต่หากสัมผัสใกล้ชิดมาก ๆ ต้องซักประวัติเพิ่มเติมซึ่งเจ้าพนักงานสอบสวนโรคต้องตรวจสอบรายละเอียดกันอีกครั้ง

- เบื้องต้นองค์การเภสัชกรรม (อภ.) ติดต่อสั่งซื้อวัคซีนป้องกันโรคฝีดาษลิง ๑,๐๐๐ โดส โดยคณะกรรมการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันมีความเห็นจะฉีดใน ๒ กลุ่มเป้าหมาย คือ (๑) กลุ่มที่ยังไม่ได้สัมผัสผู้ติดเชื้อ แต่มีความเสี่ยงสูงคือ บุคลากรทางการแพทย์ เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ (แล็บ) และ (๒) กลุ่มที่สัมผัสกับผู้ติดเชื้อแล้วแต่ไม่เกิน ๑๔ วัน อย่างไรก็ตาม การฉีดวัคซีนมีผลข้างเคียงที่ต้องระวังจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบระหว่างความรุนแรงของโรคและผลข้างเคียง ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องฉีดทุกคน วัคซีนไม่ได้ป้องกันได้ ๑๐๐% แม้ฉีดวัคซีนแต่ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสี่ยงก็มีโอกาสติดเชื้อได้

๑.๒ นพ.โสภณ เอี่ยมศิริถาวร รองอธิบดีกรมควบคุมโรค สธ. กล่าวว่า ข้อมูล ณ วันที่ ๗ ส.ค.๖๕ ประเทศไทยมีรายงานพบผู้ป่วยยืนยันโรคฝีดาษลิง ๔ คน เป็นชาวต่างชาติ ๒ คนและสัญชาติไทย ๒ คน จากการเฝ้าระวังติดตามอาการผู้ป่วยพบอาการป่วยไม่รุนแรง แม้ยังไม่มีการรักษาเฉพาะ แต่โรคนี้สามารถหายได้เองในระยะ ๒ - ๔ สัปดาห์ โดยให้การรักษาตามอาการและไม่ได้ติดต่อกันได้ง่าย ๆ ความเสี่ยงที่จะติดโรคส่วนใหญ่มาจากการสัมผัสรอยโรคผิวหนัง เช่น ผื่นตุ่มหนอง สารคัดหลั่ง หรือสัมผัสใกล้ชิดมาก ๆ กับผู้ป่วย หรือบาดแผลของผู้ป่วย รวมทั้งการติดต่อผ่านทางละอองทางเดินหายใจจากการอยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วย เช่น หน้าแนบหน้า

- ส่วนการป้องกันควบคุมโรค องค์การอนามัยโลก (WHO) แนะนำให้ใช้วัคซีนป้องกันโรคในกลุ่มที่จำเป็น เช่น บุคลากรทางการแพทย์ด้านหน้า สิ่งที่สำคัญอันดับแรก คือ การป้องกันโรคโดยไม่สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย งดมีเพศสัมพันธ์กับคนแปลกหน้า หรือไม่ใช้สิ่งของร่วมกับผู้อื่น และล้างมือบ่อย ๆ เพื่อป้องกันติดเชื้อจะดีที่สุด แม้ปัจจุบันมีการพัฒนาวัคซีนรุ่นใหม่แล้ว แต่ยังคงติดตามข้อมูลผลข้างเคียงและประสิทธิภาพของวัคซีนเมื่อใช้จริงในประชากร ทั้งนี้ ประเทศไทยได้สั่งจองวัคซีนป้องกันฝีดาษลิงแล้วและคาดว่าจะนำเข้ามาประมาณปลายเดือน ส.ค.๖๕

๑.๓ ศ.นพ.ธีระวัฒน์...

๑.๓ ศ.นพ.ธีระวัฒน์ เหมะจุฑา หัวหน้าศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพโรคอุบัติใหม่ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โพสต์ข้อความผ่านเฟซบุ๊กส่วนตัว ระบุศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพโรคอุบัติใหม่ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดบริการตรวจหาเชื้อฝีดาษลิง ด้วยวิธี Realtime PCR / Conventional PCR and Sequencing โดยเปิดตรวจในเวลา ๐๘.๓๐ - ๑๗.๐๐ น. ที่ห้อง ๙๑๒ อาคาร อปร.ชั้น ๙ พร้อมแจ้งผล ภายใน ๒๔ ชั่วโมง สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘-๒๕๖ ๕๐๐ ต่อ ๓๕๖๒ นอกเวลา ราชการหมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๕-๓๖๕-๑๕๙๕ และ LINE อดี trceid

๑.๔ รศ.นพ.ธีระ วรธนารัตน์ จากคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โพสต์เฟซบุ๊กระบุถึงการระบาดของเชื้อฝีดาษลิงว่า มีความคล้ายคลึงกับเชื้อเอชไอวีสมัยก่อน ซึ่งนอกจากฝีดาษลิงจะติดต่อผ่านการสัมผัสทางกายเป็นหลักแล้ว ในแถบแอฟริกายังมีการแพร่จากแม่สู่ลูกผ่านทางรกและมีโอกาสติดเชื้อผ่านการปนเปื้อนสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์ของผู้ใช้ส่วนตัว หรือของที่จับต้องร่วมกันได้ นอกจากนี้ ยังตรวจพบสารพันธุกรรมของไวรัสในสิ่งคัดหลั่งทางเดินหายใจ เลือด ปัสสาวะ และอสุจิอีกด้วย

๑.๕ สำนักข่าวต่างประเทศ รายงานรัฐบาลสหรัฐอเมริกาประกาศให้การระบาดของโรคฝีดาษลิงในประเทศ เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข หลังจำนวนผู้ติดเชื้อในสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นกว่า ๖,๖๐๐ คน โดยส่วนใหญ่เป็นชายที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ ทั้งนี้ เพื่อจัดสรรงบประมาณและความช่วยเหลือเร่งด่วนในการรับมือกับโรคดังกล่าว ขณะเดียวกันประธานาธิบดีโจ ไบเดน ของสหรัฐฯ ได้จัดตั้งคณะกรรมการชุดเฉพาะกิจ เพื่อรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคฝีดาษลิง พร้อมจัดสรรวัคซีนป้องกันโรคฝีดาษลิงกว่า ๑,๑๐๐,๐๐๐ โดส และเพิ่มระดับการตรวจหาเชื้อให้ประชาชน ๘๐,๐๐๐ คน/สัปดาห์ นอกจากนี้ มีรายงานกลุ่มความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ในอังกฤษ ออกมาเรียกร้องให้รัฐบาลอังกฤษเร่งควบคุมการแพร่ระบาดของโรคฝีดาษลิงโดยเร็ว ซึ่งล่าสุดพบผู้ติดเชื้อฝีดาษลิงในอังกฤษแล้วกว่า ๒,๖๐๐ คน

๒. ข้อเสนอแนะ/สิ่งที่ควรดำเนินการ

๒.๑ นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์ ผว.กทม. กล่าวว่า โรคฝีดาษลิงมาจากพฤติกรรมส่วนบุคคล ซึ่งเกิดจากการสัมผัสใกล้ชิด สิ่งสำคัญคือ การให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนมากขึ้น และขอให้ระมัดระวังดูแลตนเองเรื่องการใช้ชีวิตในลักษณะที่มีความเสี่ยง

๒.๒ นพ.โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมควบคุมโรค สธ. กล่าวเน้นย้ำว่า โรคฝีดาษลิงติดต่อโดยการสัมผัส ไม่ใช่การติดต่อโดยเพศสัมพันธ์โดยตรง เนื่องจากเชื้อจะออกมาจากทางน้ำอสุจิ หรือสารคัดหลั่งทางช่องคลอด น้อยกว่าการสัมผัสเชื้อจากตุ่มหนอง เพศสัมพันธ์จึงไม่ใช่ทางติดต่อหลัก ดังนั้น การสวมถุงยางอนามัยเพื่อป้องกัน อาจป้องกันไม่ได้ แต่ต้องมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย อย่ามีคู่นอนที่ไม่รู้จักกันและควรสังเกตตุ่มที่ตามร่างกาย เนื่องจากหากตุ่มหายโรคฝีดาษลิงก็ไม่แพร่เชื้อแล้ว

๒.๓ นพ.โสภณ เอี่ยมศิริถาวร รองอธิบดีกรมควบคุมโรค สธ. แนะนำประชาชนว่า วัคซีนเป็นเพียงเครื่องมือในการป้องกันโรคและไม่มีวัคซีนใดที่จะสามารถป้องกันโรคได้ ๑๐๐% แต่วัคซีนช่วยลดอาการรุนแรงของโรค ลดการป่วยหนักและการเสียชีวิต สิ่งสำคัญที่สุด คือ การมีพฤติกรรมป้องกันโรคที่เคร่งครัด ซึ่งจะลดความเสี่ยงในการติดเชื้อทั้งโรคฝีดาษลิง และโรคโควิด 19 โดยขอเน้นย้ำเรื่องการล้างมือบ่อย ๆ ด้วยน้ำและสบู่ หรือใช้เจล แอลกอฮอล์ สวมหน้ากากอนามัย เว้นระยะห่าง หลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิด และงดมีเพศสัมพันธ์กับคนแปลกหน้า กับผู้ที่ไม่รู้ประวัติ หรืออาการป่วยมาก่อน โดยเฉพาะผู้ที่มีผื่น ตุ่ม หนอง ไม่ใช่สิ่งของส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น หากประชาชนสงสัยว่าตนเองมีอาการป่วยให้ติดต่อสถานพยาบาลใกล้บ้าน เพื่อรับการตรวจหาเชื้อและวินิจฉัยโรค หรือสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สายด่วน กรมควบคุมโรค สธ. โทร. ๑๕๒๒

๒.๔ ศ.นพ.ธีระวัฒน์ เหมะจุธา หัวหน้าศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพโรคอุบัติใหม่ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ กล่าวกรณี สธ. รายงานผู้ป่วยยืนยันโรคฝีดาษลิงรายที่ ๔ ของประเทศไทย เป็นผู้หญิง สะท้อนให้เห็นว่าโรคนี้ไม่ได้จำกัดอยู่แต่ผู้ที่รักเพศเดียวกัน หรือในผู้ชายเท่านั้น การตรวจที่พึงกระทำได้อีกทาง คือ การหาเชื้อจากการแยงจุกแบบโควิด 19 เนื่องจากเชื้อไวรัสฝีดาษลิงแพร่ทางน้ำลายและละอองฝอยได้พร้อมกับการที่มีอาการไม่สบายโดยยังไม่เกิดผื่นตุ่มแผลที่ผิวหนัง นอกจากนี้ เชื้อฝีดาษลิงสามารถติดต่อทางตรง คือ น้ำลาย และสิ่งคัดหลั่งจากเยื่อบุแผลหรือ ตุ่มผิวหนังของผู้ที่ติดเชื้อ เข้าไปที่เยื่อบุตา จมูก เข้าทางบาดแผล หรือเยื่อบุของอีกคน หรือทางอ้อมคือ เชื้ออยู่ที่ผิวหนัง พื้นผิว ฝาปูที่นอน เสื้อผ้า เครื่องใช้ ซึ่งต้องอยู่ที่ปริมาณของเชื้อ ผ่านการสัมผัสแนบแน่น เข้มข้นและเนิ่นนานพอสมควร ซึ่งยากกว่าการติดเชื้อโควิด 19 มาก อย่างไรก็ตาม กลุ่มคนที่ควรระวังการติดเชื้อโรคฝีดาษลิง คือ แพทย์ เช่น ทางผิวหนัง หู คอ จมูก ตา ฟัน อาจต้องระวังการแพร่ทางน้ำลายและละอองฝอยทางปากจากการพูดคุย เนื่องจากต้องมีการตรวจ หรือปฏิบัติใกล้ชิด

๓. **ความคิดเห็นจากสื่อมวลชน** มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- แม้ขณะนี้โรคฝีดาษลิงยังไม่แพร่กระจายในประเทศไทยมากนัก แต่การเฝ้าระวังอย่างเข้มข้นย่อมเป็นปราการด่านแรกที่จะช่วยป้องกันมิให้เกิดการแพร่ระบาดได้เป็นอย่างดี

๔. **ความคิดเห็นจากสื่อออนไลน์** มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๔.๑ ประชาชนที่แสดงความคิดเห็นผ่าน www.th-th.facebook.com/THE_STANDARD เห็นว่า กรณีพบผู้ป่วยยืนยันโรคฝีดาษลิงรายที่ ๔ ของประเทศไทย ซึ่งเป็นหญิงที่ติดเชื้อมาจากชายชาวต่างชาติ ทำให้กังวลขณะนี้ในประเทศไทยอาจมีผู้เสี่ยงจะติดเชื้อฝีดาษลิงอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งยังไม่แสดงอาการและคาดการณ์อีกไม่นานจะพบผู้ป่วยโรคฝีดาษลิงในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

๔.๒ ประชาชนที่แสดงความคิดเห็นผ่าน www.th-th.facebook.com/สรยุทธ สุทัศนะจินดา กรรมกรข่าว เห็นว่า แม้โรคฝีดาษลิงเป็นโรคที่แพร่ระบาดยาก เนื่องจากสาเหตุของการติดเชื้อมาจากการสัมผัสใกล้ชิด หรือจากการมีเพศสัมพันธ์ แต่รู้สึกกังวลในไม่ช้าอาจมีจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาจำนวนมาก โดยเฉพาะตามสถานบันเทิงต่าง ๆ ซึ่งอาจมีผู้ที่ติดเชื้อฝีดาษลิงแล้ว แต่ยังไม่พบเชื้อ หรืออยู่ในระยะที่ยังไม่แสดงอาการ ซึ่งอาจแพร่เชื้อให้ผู้อื่นได้

๔.๓ ประชาชนที่แสดงความคิดเห็นผ่าน www.th-th.facebook.com/khaosod ระบุรู้สึกกังวล เนื่องจากขณะนี้การแพร่ระบาดของโควิด 19 ยังไม่น่าวางใจ พบผู้ติดเชื้อรายใหม่และผู้ป่วยหนักเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากเกิดการแพร่ระบาดของโรคฝีดาษลิงในประเทศอีกจะเป็นการซ้ำเติมความเดือดร้อนของประชาชน ซึ่งเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคฝีดาษลิง ลักษณะอาการและการติดต่อของโรคดังกล่าว เพื่อให้ประชาชนเพิ่มความระมัดระวังตนเอง

๕. **สำนักงานประชาสัมพันธ์** มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- **สำนักอนามัย สำนักการแพทย์ และสำนักงานประชาสัมพันธ์** ประชาสัมพันธ์การประสานความร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขในการติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคฝีดาษลิงในประเทศไทยอย่างใกล้ชิด รวมทั้งการเตรียมความพร้อมจัดทำแผนเผชิญเหตุป้องกันและการควบคุมโรคฝีดาษลิง ตลอดจนการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของสถานพยาบาลสังกัด กทม. เพื่อรองรับสถานการณ์หากเกิดการแพร่ระบาดของโรคฝีดาษลิงในพื้นที่กรุงเทพฯ ควบคู่กับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับลักษณะอาการ การแพร่เชื้อ รวมถึงวิธีป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคฝีดาษลิง โดยเฉพาะการหลีกเลี่ยงสัมผัสสารคัดหลั่ง

ที่ติดมากับฝุ่นและตุ่มน้ำ หมันล้างทำความสะอาดจุดสัมผัสในร่างกาย งดสัมผัส หรือใช้สิ่งของร่วมกับผู้ป่วย หรือผู้เข้าข่าย รวมถึงข้อควรปฏิบัติเมื่อพบอาการเข้าข่ายโรค เพื่อลดความวิตกกังวลของประชาชนและ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการป้องกันโรคฝีดาษลิง

๖. ที่มาของข้อมูล

๖.๑ หนังสือพิมพ์ : ไทยรัฐ, เดลินิวส์, ข่าวสด, แนวหน้า, มติชน, ไทยโพสต์, คม ชัด ลึก, สยามรัฐ, กรุงเทพธุรกิจ, ผู้จัดการรายวัน ๓๖๐°, บางกอกโพสต์

๖.๒ สื่อออนไลน์ : www.dailynews.co.th, www.khaosod.co.th, www.thairath.co.th, www.bangkokbiznews.com, www.tna.mcot.com, www.thainews.prd.go.th, www.komchadluek.net, www.posttoday.com, www.matichon.co.th, www.naewna.com, www.siamrath.co.th, www.mgronline.com, www.nationtv.tv, www.newtv.co.th, www.pptvhd๓๖.com, www.tnnthailand.com, www.youtube.com, www.today.line.me